

Hoorcolleges

Pedagogiek | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPE-2371-003 | €11,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Join de appgroep van jouw studie!

Wat biedt de Whatsappgroep?

- Je kan al je vragen stellen over de studie
- Gebruik maken van exclusieve kortingscodes
- Op de hoogte te blijven van belangrijke updates
- Direct contact leggen met andere studenten uit jouw jaar
- Gratis samenvattingen, oefenvragen en meer!

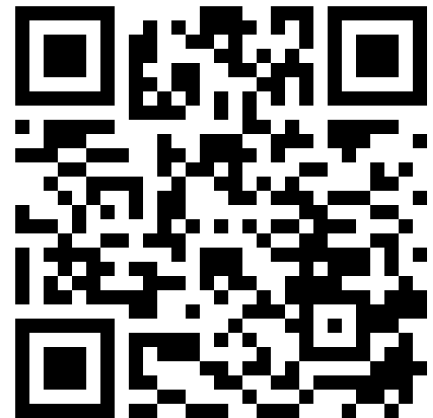

Join de groep in 3 stappen!

Stap 1: scan de QR code

Stap 2: zoek jouw universiteit

Stap 3: zoek je studie en join de groep!

Slim
Academy

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **hoorcolleges samenvatting** van het vak **Leren en Cognitie**, dat je volgt in blok 1 van het tweede jaar van de bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden. In dit vak leer je hoe cognitieve en motivationele processen het leren beïnvloeden. We behandelen theorieën over cognitieve ontwikkeling en staan stil bij vragen die pedagogen helpen het leren en gedrag van kinderen beter te begrijpen.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor deze studie zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Werkgroep en SPSS	Een uitgebreide uitwerking van eigen gemaakte opdrachten voor alle statistische vakken. Daarnaast ook stapsgewijze instructies voor de uitvoering van alle nodige functies binnen de software van SPSS voor het tentamen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 8 sets; • 250+ vragen; • Open én MC-vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 8 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

Selecteer de tekst

Klik op het vlaggetje

Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale wekelijkse updates en papieren verzending

Bij Slim Academy ontvang je **iedere week een digitale update van de samenvatting**. Aan het begin van het blok zijn nog niet alle lessen geweest, daarom vullen wij de samenvatting wekelijks aan zodra onze auteurs de nieuwste lesstof hebben gevolgd. Zo blijft de inhoud **actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit**. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: elke week komt er een nieuw deel beschikbaar. In het onderstaande overzicht zie je **wanneer welke stof digitaal beschikbaar is**.

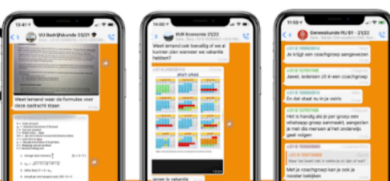
Later in het blok bundelen we alle wekelijkse updates tot één overzichtelijke, **papieren samenvatting**. Deze wordt op **13 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 6**. Omdat **week 7** pas later in de lessen worden behandeld, is dit onderdeel **uitsluitend digitaal in de app** beschikbaar. Komt er later in het blok nog nieuwe stof bij? Geen zorgen! Zodra die verschijnt, vatten we alles snel samen en sturen we een update in de app.

De verplichte tentamenstof komt uit het boek van Ormrod, J. E. (2016). Human learning (7th edition). Pearson Education.

Stof		Datum
Week 1	Hoorcollege 1: Introductie vak en introductie leerstrategieën	07-09-2026
Week 2	Hoorcollege 2: Behaviourisme	14-09-2026
Week 3	Hoorcollege 3: Social Cognitive Theory & Ontwikkelingsperspectieven	21-09-2026
Week 4	Hoorcollege 4: Cognitivismen & Werkgeheugen	28-09-2026
Week 5	Hoorcollege 5: Lange termijn geheugen	05-10-2026
Week 6	Hoorcollege 6: Complexe leerprocessen	12-10-2026
Week 7	Hoorcollege 7: Motivatie	19-10-2026

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale wekelijkse updates en papieren verzending	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Introductie vak en introductie leerstrategieën	4
Hoorcollege 1: Introductie vak en introductie leerstrategieën	4
Week 2: Behaviourisme	6
Hoorcollege 2: Behaviourisme	6
Week 3: Social Cognitive Theory en ontwikkelingsperspectieven	13
Hoorcollege 3: Social Cognitive Theory en ontwikkelingsperspectieven	13
Week 4: Cognitivismen en werkgeheugen	18
Hoorcollege 4: Cognitivismen en werkgeheugen	18
Week 5: Lange termijn geheugen	26
Hoorcollege 5: Lange termijn geheugen	26
Week 6: Complexe leerprocessen	33
Hoorcollege 6: Complexe leerprocessen	33

Week 1: Introductie vak en introductie leerstrategieën

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoorcollege 1, gegeven door Dr. Anne Helder. In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over wat leren en cognitie betekenen en wordt besproken hoe psychologische stromingen door de tijd heen hebben gekeken naar cognitieve processen en gedragsverandering.

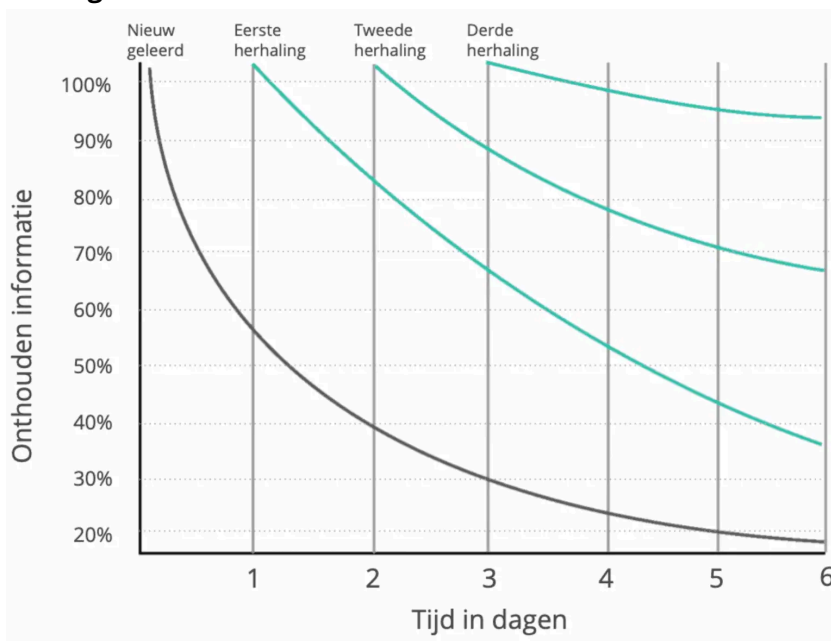
Hoorcollege 1: Introductie vak en introductie leerstrategieën

Introductie

Leren kan worden omschreven als een verandering op de lange termijn in mentale representaties die ontstaan door ervaring. Het gaat dus niet alleen om het tijdelijk onthouden van informatie, maar om een duurzame verandering in hoe iemand denkt en begrijpt.

Cognitie is een overkoepelende term die verwijst naar alle mentale processen die plaatsvinden wanneer mensen waarnemen, informatie verwerken, leren, denken en problemen oplossen. Hoe en wat iemand leert, hangt echter sterk af van zijn of haar achtergrondkennis en cognitieve vaardigheden. Dit **ontwikkelingsperspectief** benadrukt dat leren altijd beïnvloed wordt door de fase van cognitieve ontwikkeling waarin een persoon zich bevindt.

De vergeetcurve

De vergeetcurve. Bron: [De vergeetcurve van Hermann Ebbinghaus - Vernieuwonderwijs](#), geraadpleegd op 6 september 2026.

De **vergeetcurve** is een model die laat zien dat men door herhaling meer (en voor een langere tijd) informatie onthoudt. Herhaling is dus een belangrijke leerstrategie.

Leertheorieën

Vroege psychologie

Binnen de psychologie zijn er verschillende manieren geweest om leren en cognitie te bestuderen. In de **vroege psychologie** lag de nadruk op **introspectie** en **zelfobservatie**: beiden houden in dat mensen hun eigen gedachten en ervaringen beschrijven. Dit bleek echter weinig betrouwbaar, omdat zulke beschrijvingen niet symmetrisch of objectief te vergelijken waren.

Behavioristisch model

Daarna kreeg het **behaviorisme** veel invloed. Binnen dit model werd leren gezien als een verandering in observeerbaar gedrag. Het idee was dat informatie via een soort '**black box**' het brein binnenkwam en dat de waarneembare gedragsverandering de enige betrouwbare indicator was dat leren had plaatsgevonden. Alleen objectief meetbare verschijnselen werden bestudeerd.

Cognitieve model

Het **cognitieve model** bracht daar verandering in door juist de mentale processen tijdens het leren centraal te stellen. De nadruk kwam te liggen op wat er in het hoofd gebeurde: hoe informatie wordt verwerkt, opgeslagen en later weer opgehaald.

Social cognitive theory

Tot slot benadrukt de **sociale cognitieve theorie** de voortdurende wisselwerking tussen persoon, gedrag en omgeving. Leren wordt gezien als een dynamisch proces waarbij deze drie elementen elkaar steeds beïnvloeden.

Voordelen en nadelen van het gebruik van theorieën

Er zijn veel voordelen van het gebruik van theorieën. Zo zorgen ze voor overzichtelijkheid, genereren ze nieuw onderzoek, geven betekenis aan observaties en resultaten en creëert een aangrijpingspunt om bijvoorbeeld meer interventies te ontwikkelen.

Echter zijn er ook nadelen van theorieën. Zo is het onmogelijk om één allesomvattende theorie te hebben; een theorie is altijd een versimpeling van de werkelijkheid, er zijn altijd andere factoren die mee spelen dat wat een theorie rekening mee houdt. Ook ontstaan er *biases* bij het gebruik van theorieën. Zo doen onderzoekers vooral onderzoek dat een bepaalde theorie bevestigt in plaats van dat het het ontkent. Ook is er een *bias* om alleen consistente resultaten te publiceren. Deze twee *biases* zorgen ervoor dat het lijkt alsof een theorie klopt, terwijl dit in de werkelijkheid misschien niet zo is. Als laatste is zijn sommige theorieën moeilijk te vertalen van theorie naar de praktijk.

Slim Samengevat!

- **Leren** is een duurzame verandering in mentale representaties door ervaring, niet slechts tijdelijk onthouden;
- **Cognitie** omvat alle mentale processen zoals waarnemen, informatie verwerken, leren, denken en problemen oplossen; leren hangt sterk af van achtergrondkennis, cognitieve vaardigheden en de fase van cognitieve ontwikkeling;
- De **vergeetcurve** is een model die laat zien dat men door herhaling meer en voor een langere tijd informatie onthoudt. Herhaling is dus een belangrijke leerstrategie;
- **Vroege psychologie** richtte zich op introspectie en zelfobservatie, maar dit bleek onbetrouwbaar door subjectiviteit;
- Het **behaviorisme** zag leren als observeerbare gedragsverandering, waarbij mentale processen werden genegeerd en alleen objectief meetbare verschijnselen onderzocht werden;
- Het **cognitieve model** verlegde de aandacht naar mentale processen zoals informatieverwerking, opslag en geheugenherstel;
- De **sociale cognitieve theorie** benadrukt de wisselwerking tussen persoon, gedrag en omgeving, waarbij leren een dynamisch proces is waarin deze elementen elkaar voortdurend beïnvloeden.

Week 2: Behaviourisme

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoorcollege 2, gegeven door Dr. Anne Helder. In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over de psychologische stroming behaviourisme en hoe hier leren begrepen wordt als een verandering in observeerbaar gedrag. Verder wordt er besproken hoe verschillende vormen van conditionering (klassiek en operant) bijdragen aan gedragsverandering en verschillende strategieën die hierbij gebruikt worden.

Hoorcollege 2: Behaviourisme

Behaviourisme

Behaviourisme is een psychologische stroming waarbij gedrag gecontroleerd en voorspeld wordt. Hier is objectiviteit erg van belang; conclusies worden dus getrokken uit feiten. Dit wordt gebruikt om het **leren** (een verandering in gedrag) te begrijpen. Behaviouristen vinden **conditioneren** een betere term voor leren. Er zijn twee soorten conditionering: klassieke en operante.

Verder zijn er drie wetten voor leren:

- **Law of readiness:** het individu moet fysiek en mentaal klaar zijn om te leren;
- **Law of exercise:** herhaling maakt de connectie tussen de stimulus en het respons sterker;
- **Law of effect:** de connectie tussen stimulus en respons wordt versterkt door beloning en afgezwakt door straf.

Kritiek op het behaviorisme

Hoewel deze technieken veel invloed hebben gehad, is er ook stevige kritiek op het klassieke behaviorisme:

- Complexe gedragingen, zoals motivatie en redeneren, laten zich moeilijk verklaren via een eenvoudig stimulus-response-model;
- Er ontbreekt een ontwikkelingsperspectief: behaviorisme houdt in zijn oorspronkelijke vorm geen rekening met het feit dat mensen groeien, zich ontwikkelen en veranderen over de tijd;
- In zijn radicale vorm wordt het behaviorisme tegenwoordig nauwelijks nog aangehangen. Het idee dat al het gedrag volledig verklaard kan worden door stimulus en respons wordt niet meer breed onderschreven.

De nalatenschap van het behaviorisme

Toch is de invloed van het behaviorisme nog duidelijk merkbaar.

- Fundamenteel/theoretisch: de manier waarop wetenschappelijke experimenten zijn ingericht, met onafhankelijke en afhankelijke variabelen en strikte controle van stimuli, is sterk geworteld in de behavioristische traditie;
- Praktisch: in het onderwijs worden principes als *reinforcement*, *shaping* en *chaining* nog altijd toegepast, bijvoorbeeld bij klassenmanagement, beloningssystemen en het opbouwen van gewenst gedrag.

Het behaviorisme vormt dus weliswaar niet langer de enige bron waardoor we leren en gedrag begrijpen, maar de sporen ervan zijn fundamenteel voor zowel onderzoeksmethoden als toepassingen in de praktijk.